

NEDERLANDSE LETTERKUNDE I: ALGEMENE AFSPRAKEN

HOORCOLLEGES

Dit vak is de eerste introductie tot de studie van de Nederlandse literatuur. De studenten die dit vak volgen, maken kennis met de complexiteit van literatuurstudie en literatuurgeschiedenis aan de hand van belangrijke werken uit de Nederlandse literatuur vanaf het begin tot het heden. Aan de hand van een omgekeerd chronologisch traject leren de studenten op verschillende manieren te kijken naar de Nederlandse literatuur. We starten in het heden en gaan week na week verder terug in de tijd om de historische dynamiek van de literatuur in het Nederlands te verkennen.

Het hoorcollege biedt een globaal overzicht van de Nederlandse literatuur. In elk college staat een karakteristiek werk centraal, waarvan verwacht wordt dat de studenten dat op voorhand hebben gelezen, aan de hand van een begeleidende opdracht. Zo geeft het vak kennis over en inzicht in de literair-historische en maatschappelijke context mee waarin de besproken werken tot stand zijn gekomen. Ook besteden we aandacht aan de ontwikkeling van genres, literaire stromingen en hedendaagse benaderingen van literatuur. Tot slot gaan we in op welbepaalde passages in de werken. Zo worden de studenten ingeleid in de basisbegrippen en -vaardigheden van de studie en de analyse van de Nederlandse letterkunde. Bij de hoorcolleges hoort een schrijfopdracht van ongeveer 750 woorden die betrekking heeft op de vroegmoderne letterkunde (d.i. schrijfopdracht 2).

OEFENINGEN

Tijdens twee sessies worden in groepen moderne romans (ca. 1880-1960) bestudeerd aan de hand van de narratologische begrippen waarmee de studenten tijdens de hoorcolleges hebben kennism gemaakt. De studenten werken voor beide sessies aan de hand van richtvragen een deelanalyse uit, die ze in de les aan hun medestudenten voorleggen. Daarna volgt een groepsdiscussie. Bij de oefeningen hoort ook een schrijfopdracht (ca. 750 woorden; d.i. schrijfopdracht 1), waarin de studenten aan de hand van een korte passage uit een van de vier romans één narratologisch aspect (plot, vertelwijze, ruimte, tijd, karakterisering, focalisatie of bewustzijnsvoorstelling) analyseren.

OVERZICHT

WEEK	DAG	INHOUD	VOORBEREIDING
1	24/09	Algemene introductie Radna Fabias, 'aantoonbaar geleverde inspanning' (2018)	lectuur 'aantoonbaar geleverde inspanning'
2	01/10	Multiperspectivisme in het laatmodernisme: <i>Omtrent Deedee</i> van Hugo Claus (1963)	lectuur <i>Omtrent Deedee</i>
3	08/10	De koloniale tijd verbeeld: <i>Oeroeg</i> van Hella Haasse (1948)	lectuur <i>Oeroeg</i>
4	15/10	Groteske macht in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid: <i>Bint</i> van F. Bordewijk (1934)	lectuur <i>Bint</i>
	ma/wo	Oefening verhaalanalyse	voorbereiding verhaalanalyse
5	22/10	Naturalisme in Vlaanderen: <i>Het gezin Van Paemel</i> van Cyriel Buysse (1903)	lectuur <i>Het gezin Van Paemel</i>
6	29/10	Burgerlijk fatsoen in het Nederlandse realisme: <i>Camera Obscura</i> van Nicolaas Beets (1839/1871)	lectuur verhaal uit <i>Camera Obscura</i>
	ma/wo	Oefening verhaalanalyse	voorbereiding verhaalanalyse
7	05/11	Toelichting bij de heuristische opdracht en bij schrijfpdracht 2	lectuur <i>Reinhart</i>
		Roman en verlichting: <i>Reinhart, of natuur en godsdienst</i> van Elizabeth Maria Post (1791)	
8	12/11	De meerstemmige stad in de renaissancekomedie: <i>Spaanschen Brabander Jerolimo</i> van Gerbrandt Adriaensz Bredero (1617)	lectuur <i>Spaanschen Brabander</i>
9	19/11	Transnationale lyriek: <i>Bloemlezing met gedichten van o.a. Van der Noot, De Harduwijn, Huygens en Luyken</i> (16 ^{de} & 17 ^{de} eeuw)	lectuur gedichten
10	26/11	Allegorisch (rederijkers)toneel in de overgangperiode van handschrift naar druk: <i>Elckerlijc</i>	lectuur <i>Elckerlijc</i> Deadline voor de schrijfpdrachten (26/11)
11	03/12	De hoofse lyriek en haar vertaling in de mystiek: Heinric van Veldeke en Hadewijch	lectuur Veldeke/ Hadewijch
12	10/12	De populariteit van de Arturepiek: de <i>roman van Walewein</i>	lectuur <i>Walewein</i> Digitale test heuristische vaardigheden
13	17/12	[INHAALWEEK]	

AANDACHTSHYGIËNE

De notities bij de les zijn een belangrijk onderdeel van het lesmateriaal, en dus is concentratie tijdens de les cruciaal. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van technologie in lesruimtes een grote hypotheek kan leggen op de concentratie van lerenden en hun omgeving, zeker als die technologie niet voor lesdoeleinden ingezet wordt. Tegelijk maken we dit jaar intensief gebruik van technologische middelen om de lessen te kunnen laten plaatsvinden met respect voor de coronamaatregelen.

We vragen de studenten dan ook te waken over hun eigen concentratie en tijdens de les altijd mobiele telefoons uit te schakelen, ook als ze thuis de les volgen. Laptops zijn in de collegezaal toegestaan, maar het is goed te weten dat ook die technologie de concentratie of het leervermogen vaak niet ten goede komt:

- <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563212003305>
- <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01443410.2018.1489046>
- <http://pss.sagepub.com/content/early/2014/04/22/0956797614524581.abstract>
- <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/691462>
- <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360131512002254>

Eten tijdens de les is uiteraard ook niet toegelaten. Wie thuis de lessen volgt, doet er goed aan om alle mogelijke stoorzenders in de omgeving te vermijden (applicaties op de computer, omgevingslawaai, huisgenoten en -dieren, enzovoort).

LESMATERIAAL

Het lesmateriaal bestaat uit de te lezen teksten (de primaire literatuur), de dia's bij de les (powerpointpresentaties, kortweg ppt) en de notities bij de lessen. Een overzicht van de primaire literatuur volgt hieronder. De ppt's worden meteen *na* de les op Ufora geplaatst. Het is dan ook belangrijk om Ufora geregeld te raadplegen.

LECTUURLIJST

TITEL	BESCHIKBAARHEID	LESWEEK
Radna Fabias, 'aantoonbaar geleverde inspanning'	Ufora	1
Hugo Claus, <i>Omtrent Deedee</i> (1963)	collegeplank en boekhandel	2
Hella S. Haasse, <i>Oeroeg</i> (1948)	collegeplank en boekhandel	3
F. Bordewijk, <i>Bint</i> (1934)	collegeplank en DBNL	4
Cyriel Buysse, <i>Het gezin Van Paemel</i> (1903)	collegeplank en DBNL	5
Nicolaas Beets, <i>Camera Obscura</i> (1839/1871)	Ufora	6
Elizabeth Maria Post, <i>Reinhart</i> (1791), bew. Leonard de Vries. Houten: Agathon, 1988	collegeplank en Ufora	7
Gerbrand Adriaensz. Bredero, <i>De Spaanse Brabander</i> (1617), bew. Guus Rekers. Amsterdam: Moussault, 1969	collegeplank en Ufora	8
<i>Bloemlezing met gedichten van o.a. Van der Noot, De Harduwijn, Huygens en Luyken</i> (16 ^{de} & 17 ^{de} eeuw)	Ufora	9
<i>Elckerlijc</i> , gespeeld door studenten van de Toneelschool Amsterdam (2012)	DBNL	10
Heinric van Veldeke (ca. 1200) en Hadewijch (ca. 1240)	Ufora	11
<i>De roman van Walewein</i> (ca. 1250), te lezen in de vertaling van Rien Wols	Ufora	12

OPDRACHTEN

1. Schrijfopdracht 1 oefent de vaardigheid in om verhalende teksten te analyseren. De studenten leveren een beknopte analyse in van een verhaalaspect. (Deadline: 26 november)
2. Schrijfopdracht 2 oefent de vaardigheid in om secundaire literatuur te verwerken. De studenten maken een samenvatting van een opgegeven hoofdstuk uit de recente studie van René van Stipriaan over Bredero. (ca. 750 woorden) (Deadline: 26 november)
3. De heuristische opdracht is een eerste kennismaking met de heuristiek van de Nederlandse letterkunde. (Test: week van 7 december)

We verwachten van studenten Nederlands een professionele taalvaardigheid die een voorbeeld kan zijn voor anderen, zowel op het gebied van mondeling taalgebruik als op dat van schriftelijk taalgebruik. Daar horen ook registers en varianten bij waar studenten misschien nog niet vertrouwd mee zijn. Daarom is de gehanteerde norm in de vakken

Nederlandse letterkunde het Algemeen Nederlands. We verwijzen naar het onderdeel taalzorg van de vakken Nederlandse taalkunde voor de precieze invulling ervan.

Spelfouten tegen de vervoeging van werkwoorden (zogenaamde dt-fouten) zijn vaak een symptoom van een slordige stijl en een gebrekkige taalbeheersing. Bij de beoordeling van de schrijfoopdrachten en het schriftelijke examen wordt er dan ook extra aandacht aan besteed.

EVALUATIE

Wie aan het schriftelijke examen en alle opdrachten deelneemt, krijgt een cijfer op twintig dat als volgt is gewogen:

- 80% schriftelijk examen in januari. Het examen bestaat uit vier vragen. De studenten krijgen aan het einde van het semester een voorbeeldexamen.
 1. eerste vraag: over de gelezen teksten aan de hand van een fragment
 2. tweede vraag: over de gelezen teksten, mogelijk een vergelijking of een toepassing van een benadering uit les A op een tekst uit les B
 3. derde vraag: over de historische of literair-historische context
 4. vierde vraag: over termen die in de les geïntroduceerd werden
- 20% opdrachten: presentatie & participatie, schrijfoopdrachten en de heuristische opdracht

HEURISTIEK

Tijdens de hoorcolleges en oefeningen leren de studenten de basisbronnen kennen voor de studie van de Nederlandse literatuur. Een schat aan materiaal is online beschikbaar, maar daarnaast blijven papieren bronnen cruciaal voor een toereikender en betrouwbaar begrip van de literatuur. De volgende bibliotheken, bronnen en databanken zijn de absolute basis:

- *Algemeen Letterkundig Lexicon*
- www.bntl.nl
- www.dbnl.org
- www.delpher.nl

LESGEVERS EN CONTACT

De lesgevers van dit vak begeleiden de studenten vanuit hun respectieve expertise:

- week 1-6: prof. dr. Lars Bernaerts – hoorcolleges moderne Nederlandse letterkunde (heden tot 1800)
- week 4 en 6: mevr. Maxime van Steen – oefeningen moderne Nederlandse letterkunde (heden tot 1800)
- week 7-9: prof. dr. Kornee van der Haven – hoorcollege vroegmoderne letterkunde (1800-1550)
- week 10-11: prof. dr. Youri Desplenter – hoorcollege middeleeuwse letterkunde (1550-1100)
- week 12: dr. Veerle Uyttersprot – hoorcollege middeleeuwse letterkunde (1550-1100)

Voor inhoudelijke vragen bij de leerstof kunnen studenten bij de lesgever in kwestie terecht. Vragen over de oefeningen en de opdrachten richten ze tot mevr. Maxime van Steen (moderne literatuur) en dr. Veerle Uyttersprot (oudere literatuur). Voor organisatorische vragen kunnen ze contact opnemen met de titularis van het vak, prof. dr. Lars Bernaerts.